

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 12.01.2005
KOM(2004) 836 endelig

BERETNING FRA KOMMISSIONEN

**til budgetmyndigheden om budgetgarantier i det almindelige budget
Situationen pr. 30. juni 2004**

SEK(2004) 1629

INDHOLDSFORTEGNELSE

Første del: Begivenhederne siden beretningen af 31. december 2003, risikosituationen og aktivering af budgetgarantierne.....	3
1. Indledning: Transaktionernes art.....	3
2. Begivenhederne siden beretningen af 31. december 2003.....	3
3. Risikosituationen.....	4
3.1. Udeståender pr. 30. juni 2004	4
3.2. Maksimal årlig risiko for EU-budgettet: udbetalte lån pr. 30. juni 2004 (se tabel A2 i bilaget)	5
3.3. Maksimal teoretisk årlig risiko for EU-budgettet: udbetalte og godkendte lån pr. 30. juni 2004 (se tabel A3 i bilaget).....	5
4. Garantiinterventioner	5
4.1. Udbetalinger over de likvide midler	5
4.2. Udbetalinger over garantifonden.....	5
5. Analyse af EU's teoretiske udlåns- og garantikapacitet til fordel for tredjelande.....	6
6. Garantifondens situation pr. 30. juni 2004.....	7
7. Garantifondens relative soliditet	8
Anden del: Evaluering af potentielle risici: Den økonomiske og finansielle situation i de tredjelande, der har fået tildelt de største lån	9
1. Indledning	9
2. Ansøgerlandene.....	9
3. Det vestlige Balkan	9
4. Nye uafhængige stater.....	10
5. Andre tredjelande	10

Første del:

Begivenhederne siden beretningen af 31. december 2003, risikosituationen og aktivering af budgetgarantierne¹

1. INDLEDNING: TRANSAKTIONERNES ART

De risici, der dækkes af EU-budgettet, omfatter diverse låne- og garantitransaktioner, der kan inddeles i to kategorier, nemlig lån med makroøkonomisk sigte (betalingsbalancelån til medlemsstaterne og makrofinansielle bistandslån til tredjelande) og lån med mikroøkonomisk sigte (Euratom- og EF-NCI²-lån i medlemsstaterne og Euratom- og EIB-lån (Den Europæiske Investeringsbank) uden for Fællesskabet³).

2. BEGIVENHEDERNE SIDEN BERETNINGEN AF 31. DECEMBER 2003

Med hensyn til den makrofinansielle bistand til tredjelande blev der ved rådsafgørelse (2004/580/EF) af 29. april 2004 ydet ekstraordinær makrofinansiel bistand til Albanien til et samlet beløb på 25 mio. EUR, heraf 9 mio. EUR i lån. Der blev udbetalt et lån på 10 mio. EUR på basis af en eksisterende afgørelse vedrørende Bosnien-Hercegovina.

For Euratoms vedkommende blev der truffet en ny kommissionsafgørelse (C(2004)891/2) den 30. marts 2004 med berøring til Cernavodă-værket i Rumænien. Der blev udbetalt et lån på basis af en eksisterende afgørelse vedrørende Bulgarien (Kozloduy, 35 mio. EUR).

Der vil i andet halvår 2004⁴ blive truffet en ny kommissionsafgørelse om ændring af afgørelse (C(2000)3812) af 13. december 2000 til nedsættelse af lånebeløbet til Ukraine til K2R4-værket.

Kommissionen har med henblik på de ti nye medlemsstaters tiltrædelse den 1. maj 2004 foreslået en ændring af Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 2728/94 om oprettelse af en garantifond for aktioner i forhold til tredjelande, som ændret. Ændringen ville betyde, at lånene til de nye medlemsstater ville blive trukket tilbage fra garantifonden (idet Fællesskabets sikkerhed for disse lån dog skulle opretholdes), da disse lande ikke længere er "tredjelande". Rådet har endnu ikke vedtaget ændringen. I resten af denne beretning er alle tal derfor beregnet inklusive de nye medlemsstater, som tiltrådte i maj 2004, medmindre andet er angivet. Nøgletallene,

¹ Bemærk, at bilaget indeholder et arbejdspapir fra Kommissionens tjenestegrene med en række detaljerede tabeller og forklaringer til denne beretning.

² Nyt fællesskabsinstrument, ikke anvendt siden 1995. De sidste lån vil være helt afdraget den 17.12.2004.

³ EIB-mandatet er nærmere beskrevet i tabel A1 i bilaget.

⁴ C(2004)2817/3 af 20.7.2004 (EUR svarende til 83 000 000 USD).

hvor disse forekommer, omfatter ikke disse lande, da det forventes, at Rådet vil vedtage ændringen i slutningen af 2004 eller i begyndelsen af 2005. Det beløb, der kan frigøres fra garantifonden og tilbageføres til EU-budgettet, hvis ændringen vedtages, er på 338 831 402 EUR.

Ifølge Kommissionens meddelelse om de finansielle overslag 2007-2013⁵ vil beløbet af reserven teoretisk set ikke blive begrænset i fremtiden, da finansieringen af garantifonden skal ske via en budgetpost under udgiftsområde 4 (eksterne forbindelser) og ikke som i øjeblikket via en specifik reserve.

3. RISIKOSITUATIONEN

Følgende risikoanalyse belyser beløbene af udeståender, den maksimale årlige risiko og maksimale teoretiske årlige risiko for EU-budgettet (metoden forklares i Kommissionens arbejdsrapport). Der findes detaljerede tal herfor i bilaget i henholdsvis tabel A1, A2 og A3.

3.1. Udeståender pr. 30. juni 2004

Den samlede risiko androg 15 519 mio. EUR pr. 30. juni 2004 mod 15 062 mio. EUR pr. 31. december 2003.

Nedenstående tabel viser, hvilke transaktioner der har haft indvirkning på udviklingen i udeståendet siden den foregående beretning.

Tabel 1: Udestående pr. 30. juni 2004*		mio. EUR (afrundet)
Udestående pr. 31. december 2003		15 062
Tilbagebetaling af lån		
	Euratom	
	NIC	
	makrofinansiell støtte	-7
	EIB	-661
Udbetaling af lån		
	Euratom	35
	NIC	
	makrofinansiell støtte	10
	EIB	1 217
Kursudsving i andre valutaer i forhold til euroen		- 138
Udestående pr. 30. juni 2004		15 519

* alle garanterede lån (medlemsstater og tredjelande), ekskl. forfaldne, ikke-betalte renter og betalingsmisligholdelser.

⁵ KOM(2004) 487.

Pr. 30. juni 2004 androg udeståendet i forbindelse med transaktioner i medlemsstaterne 5 431 mio. EUR i forhold til 24 mio. EUR pr. 31. december 2003.

Udeståendet fra tredjelande var pr. 30. juni 2004 på 10 088 mio. EUR i forhold til 15 037 mio. EUR pr. 31. december 2003.

De store forskelle i disse beløb skyldes, at de tiltrædende lande blev flyttet fra afsnittet "tredjelande" til afsnittet "medlemsstater" fra den 1. maj 2004 (se punkt 2 "Begivenhederne siden beretningen af 31. december 2003").

3.2 Maksimal årlig risiko for EU-budgettet: udbetalte lån pr. 30. juni 2004 (se tabel A2 i bilaget)

- For 2004 var den samlede risiko på 1 088 mio. EUR.
- Risikoen i forbindelse med transaktioner med medlemsstaterne andrager 325 mio. EUR.
- Risikoen i forbindelse med transaktioner med medlemsstaterne andrager 763 mio. EUR.

3.3 Maksimal teoretisk årlig risiko for EU-budgettet: udbetalte og godkendte lån pr. 30. juni 2004 (se tabel A3 i bilaget)

- For 2004 er den maksimale teoretiske risiko 1 194 mio. EUR og anslås at nå op på 3 667 mio. EUR i 2012.
- Den maksimale teoretiske risiko i forbindelse med medlemsstaterne er den samme som den maksimale årlige risiko, der er omhandlet i punkt 3.2.
- For tredjelande andrager risikoen 869 mio. EUR for 2004. Risikoen forventes at nå op på 3 404 mio. EUR i 2012.

4. GARANTIINTERVENTIONER

4.1. Udbetalinger over de likvide midler

Kommissionen foretager udbetalinger over sine likvide midler⁶ for at undgå forsinkelser i forbindelse med betalingen af afdrag og renter på indlån og de hermed forbundne omkostninger, når en debitor er kommet bagud med betalingen.

4.2. Udbetalinger over garantifonden

Med Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 2728/94 af 31. oktober 1994, som ændret, blev der oprettet en garantifond for aktioner i forhold til tredjelande. Hvis

⁶ I henhold til artikel 12 i Rådets forordning (EF, Euratom) nr. 1150/2000 af 22. maj 2000 om gennemførelse af afgørelse 94/728/EF, Euratom om ordningen for Fællesskabernes egne indtægter.

modtageren af et lån ydet af EU ikke overholder tilbagebetalingsfristen, træder garantifonden til og opfylder den pågældendes forpligtelse inden for en frist på tre måneder fra forfaldsdatoen.

Hvis en låntager misligholder et EIB-lån, hvorfor der er stillet sikkerhed via EU-budgettet, træder garantifonden til tidligst tre måneder efter forfaldsdatoen. Fællesskabet træder til inden for tre måneder fra modtagelsen af EIB's brev om indfrielse af garantien og bemyndiger banken til at trække det relevante beløb på garantifonden.

Morarenter, der skyldes af låntagerne for tiden mellem den dato, hvor de likvide midler stilles til disposition over EU-budgettet, og datoen for aktivering af fonden trækkes fra fonden og tilbagebetales til de likvide midler. For EIB-lån beregnes morarenter for tiden mellem forfaldsdatoen for en misligholdt lånerate og datoen for EIB's modtagelse af likvide midler fra Kommissionen.

5. ANALYSE AF EU'S TEORETISKE UDLÅNS- OG GARANTIKAPACITET TIL FORDEL FOR TREDJELANDE

Garantifondsordningen medfører i praksis visse begrænsninger for EU's udlåns- og lånegarantikapacitet over for tredjelande, eftersom de bevillinger, der er til rådighed, er begrænset med det beløb, der er opført som garantireserve i de finansielle overslag⁷.

Tabel A4 viser et overslag over Fællesskabets udlånskapacitet i forhold til tredjelande i perioden 2004-2006 inden for rammerne af garantifondsordningen. Beregningsmetoden og det anvendte regelsæt er beskrevet nærmere i bilaget til denne beretning.

Med udgangspunkt i de afgørelser, Rådet eller Kommissionen allerede har truffet, samt afgørelser, der er stillet forslag om eller som er under forberedelse (se tabel A4 i bilaget), er det beløb, der forventes anvendt fra garantireserven i 2004⁸, sat til 208,07 mio. EUR, hvilket betyder, at der ved udgangen af året vil være et rådighedsbeløb på 12,93 mio. EUR til yderligere garantioperationer.

Under hensyntagen til indvirkningen på garantireserven af de midler, fonden har afsat til tidligere vedtagne udlån, samt til foreslåede lån og lån, der forventedes i 2004, udgør den årlige disponible udlånskapacitet:

- 143,71 mio. EUR til lån, der garanteres 100 % over EU-budgettet, eller
- 221,09 mio. EUR til lån, hvor garantien er på 65 % (i medfør af Rådets afgørelse 2000/24/EF af 22. december 1999).

⁷ Det årlige beløb i de finansielle overslag 2000-2006 er på 200 mio. EUR i 1999-priser; i 2003 var det årlige beløb 217 mio. EUR og i 2004 221 mio. EUR.

⁸ På tidspunktet for færdiggørelsen af denne rapport (november 2004) var der ikke truffet eller iværksat nogen nye beslutninger vedrørende makrofinansiel bistand. Anvendelsen af reserven kan derfor vise sig at udgøre ca. 17 mio. EUR mindre end forventet i juni 2004.

Tabel 2 viser udestående beløb i forbindelse med lån og lånegarantier i forhold til tredjelande på i alt 15 658 mio. EUR (tallet omfatter de ti nye medlemsstater) pr. 30. juni 2004.

Tabel 2: Udestående beløb i forbindelse med lån og lånegarantier i forhold til tredjelande pr. 30. juni 2003 (afrundet)	
1. Udeståender, EF (MFA), Euratom	1 499
2. EIB-lån ¹	14 003
3. Betalingsmisligholdelser	2
4. Morarenter	1
5. Forfaldne, ikke-betalte renter ²	153
Udestående pr. 30. juni 2004	15 658

¹ herunder de ti nye medlemsstater

² forfaldne, ikke-betalte renter som omhandlet i forordningen om oprettelse af garantifonden.

Forholdet mellem fondens midler og EU's samlede udestående som defineret i forordningen om oprettelse af fonden var på 10,34 %, hvilket er mere end de 9 %, som er fastsat for målbeløbet i forordning nr. 1149/1999 om ændring af forordning nr. 2728/94 om oprettelse af fonden. Ifølge reglerne skal det overskydende beløb ved årets udgang tilbageføres til en særlig konto i oversigten over indtægter i De Europæiske Fællesskabers almindelige budget.

6. GARANTIFONDENS SITUATION PR. 30. JUNI 2004

Pr. 30. juni 2004 indeholdt garantifonden 1 619,15 mio. EUR. Der blev registreret følgende bevægelser i første halvdel af 2004:

- den anden overførsel fra 2003 skete ved en betaling på 2,25 mio. EUR den 2. januar 2004.
- den 24. februar 2004 blev fonden aktiveret som følge af misligholdelse af et lån til Argentina på 2 689 781,25 USD (svarende til 2 140 523,04 EUR)
- den 30. juni 2004 udgjorde Argentinas samlede restancer (ekskl. morarenter) 7 907 132,83 USD (svarende til 6 968 656,91 EUR)
- Kommissionen fik fra EIB underretning om, at der var uopfyldte forpligtelser på et andet lån til Argentina på 2 687 444,26 USD, hvilket kunne føre til, at der blev trukket på fonden i anden halvdel af 2004
- nettoindtægter fra investeringer af fondens midler på 29,2 mio. EUR pr. 30. juni 2004
- første årlige overførsel vil udgøre 161,76 mio. EUR fra reserven til fonden. En anden overførsel på 20,115 mio. EUR vil blive foretaget samtidig med Kommissionens afgørelse (C(2004)891/2) om et nyt Euratom-lån til Rumænien. Fondens overskud for 2003 udgjorde 223,16 mio. EUR. Disse beløb vil blive modregnet under udligningsmekanismen, hvilket medfører en

betaling på 41,285 mio. EUR i andet halvår 2004 fra fonden til Den Europæiske Unions budget.

7. GARANTIFONDENS RELATIVE SOLIDITET

Forholdet mellem fondens midler pr. 30. juni 2004 (1 619,15 mio. EUR) og den maksimale teoretiske årlige risiko for lån til tredjelande i 2004 (869 mio. EUR) andrager 93 % (se tabel A3 i bilaget)⁹. Stigningen i forholdet til 93 % fra 78 % pr. 31. december 2003 skyldes hovedsagelig ændringen af de tiltrædende landes status til medlemsstater pr. 1. maj 2004. Vedtages Kommissionens forslag om fjernelse af de ti nye medlemsstater fra garantifonden, vil garantifondens kapital være på omtrent 1 280 mio. EUR og forholdet ca. 74 %.

⁹ Det skal bemærkes, at den anslåede maksimale teoretiske årlige risiko for 2004 som angivet i tabel A3 kun refererer til andet halvår 2004. Af sammenlignelighedshensyn er beløbet blevet normaliseret for en 12-måneders periode til ovennævnte sammenligning.

Anden del:

Evaluering af potentielle risici: Den økonomiske og finansielle situation i de tredjelande, der har fået tildelt de største lån

1. INDLEDNING

Tallene i første del indeholder oplysninger om de kvantitative aspekter af risiciene for det almindelige budget. Disse oplysninger bør imidlertid sammenholdes med risikokvaliteten, der bedømmes ved at se på, hvilke former for transaktioner der er tale om, samt låntagernes soliditet. I modsætning til tidligere beretninger præsenteres risikoevalueringen pr. land nu særskilt i arbejdsrapporten fra Kommissionens tjenestegrene SEC(2004) 1629. Der gives nedenfor et kort sammendrag af denne analyse.

2. ANSØGERLANDENE

Bulgariens statsgæld og samlede udlandsgæld har været fortsat faldende til omkring henholdsvis 40 % og 55 % af BNP efter tilbagekøb af nogle Brady-obligationer, som reducerede forholdet mellem gæld og BNP med ca. 3 procentpoint.

Udsigterne for **Rumæniens** økonomi peger i retning af vedvarende økonomisk vækst, et yderligere fald i inflationen og et betydeligt, men stabilt underskud på de løbende poster på over 5,5 % af BNP. Det samlede forhold mellem udlandsgæld og BNP er fortsat lavt på omkring 34 % af BNP.

Tyrkiet er fortsat sårbar over for påvirkninger udefra og klimaet på de finansielle markeder, særlig på grund af størrelsen alene af den offentlige sektors voksende finansieringsbehov, den offentlige gæld og bruttoudlandsgælden (som anslås til henholdsvis 20 %, 80 % og 53 % af BNP i 2004). Forholdet mellem afdrag og renter på gæld og eksporten af varer og tjenesteydelser anslås til omkring 40 % i 2004.

3. DET VESTLIGE BALKAN

Bosnien-Hercegovinas udlandsgæld har været faldende og udgør i øjeblikket 34 % af BNP. Gældsbetjeningsprocenten har også vist en faldende tendens i de sidste to år og forventes at være på 7 % i 2004, medens de internationale reserver pænt dækker 4,5 måneders import. Dog forventes der i nærmeste fremtid en indfrielse af gamle krav mod regeringen, hvilket vil øge den offentlige gæld med mindst 10 % af BNP.

I 2003 faldt **Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedoniens** udlandsgæld som andel af BNP med 3 procentpoint til 38 % og forventes at forblive på samme niveau i 2004. Gældsbetjeningsforpligtelserne faldt til 14 % af eksporten af varer og tjenesteydelser i 2003 og forventes at ligge på samme niveau i 2004.

Serbien og Montenegro er i udenrigsøkonomisk henseende fortsat sårbar på grund af de ringe eksportresultater og usikre udsigter på mellemlang sigt for tilstrømningen af privat kapital. I 2004 forventes underskuddet på de løbende poster at blive 11 % af BNP og

udlandsgældens andel af BNP 54 %. Finansieringsbehovet er fortsat stort på grund af en stigning i udgifterne til gældsbetjening, efterhånden som de afdragsfri perioder udløber.

4. NYE UAFHÆNGIGE STATER

Bruttovalutareserverne i **Armeniens** centralbank ligger på et komfortabelt højt niveau og dækker næsten fire måneders import. I nominel værdi udgør den offentlige udlandsgæld 1,1 mia. USD, medens dens andel af BNP forventes at falde yderligere fra omkring 39 % i 2003.

I første halvår 2004 voksede BNP i **Belarus** med 10,3 % set på årsbasis. Økonomien er dog til trods for denne forbedring stadig belastet på flere områder: valutareserverne er meget lave og dækker mindre end en måneds import, medens landet samtidig skal betale højere priser for gasleverancerne fra Rusland.

Georgiens nationalbanks bruttovalutareserver svarer fortsat kun til 1,5 måneders import. Georgiens offentlige udlandsgæld voksede i 2003 til ca. 1,8 mia. USD (ca. 49,5 % af BNP). I juli 2004 accepterede Parisklubben at omlægge Georgiens udlandsgæld, som forventes at reducere gældsbetjeningen for disse kreditorers vedkommende fra 169,2 mio. USD til 46,4 mio. USD.

Moldova har ikke gjort tydelige fremskridt med løsningen af vedvarende strukturproblemer såsom et utilfredsstillende erhvervsklima og afhængighed af et snævert udvalg af traditionelle produkter. Makroøkonomisk stabilitet hører stadig ikke til dagens orden, fordi den offentlige sektor vedvarende ikke er i stand til at betale afdrag og renter på udlandsgælden, fordi inflationen er høj, og fordi betalingsbalancesituationen er belastet.

I juni blev der nået til enighed mellem **Tadsjikistan** og de russiske myndigheder om at nedskrive den tadsjikiske udlandsgæld til 700 mio. USD eller ca. 50 % af BNP. Efter en væsentlig forbedring i 2003 er underskuddet på de løbende poster imidlertid igen vokset i 2004 på grund af en vedvarende stærk stigning i importen, som ved udgangen af 2004 forventes at kunne dækkes af de officielle bruttoreserver i 1,9 måneder, som det var tilfældet året før.

Ukraines betalingsbalancesituation er komfortabel med et stort overskud på de løbende poster, som forventes at blive rekordhøjt på 10 % i 2004 af BNP (5,8 % i 2003). Det har ført til en hurtig ophobning af nationalbankens valutaressourcer svarende til næsten fire måneders import. Den offentlige udlandsgælds andel af BNP forventes at falde fra 22,5 % i 2003 til ca. 19 % i 2004.

5. ANDRE TREDJELANDE

Trods bedre makroøkonomiske forhold er risikoen ved at yde lån til eller investere i **Argentina** fortsat stor. Manglende fremskridt med visse centrale strukturreformer og forsinkelser med hensyn til at nå til en gældsomlægningsaftale med private kreditorer har ført til udsættelse af den tredje undersøgelse under standby-aftalen med IMF, medens landet fortsætter med at køre med restancer på nogle af sine betalinger til EIB (se punkt 6 i første del).

Selvom de voksende valutareserver, den komfortable stilling på betalingsbalancens løbende poster og myndighedernes seneste skridt til at forbedre sammensætningen af den offentlige gæld har forbedret landets modstandsdygtighed, er **Brasilien** stadig sårbar over for ændringer i investorenes holdning til nyindustrialiserede markeder.

Trods uændrede forhold omkring udlandsgælden (udtrykt i USD) forventes andelen af **Algeriets** udlandsgæld af BNP at falde med 5 procentpoint til 30,6 % af BNP i 2004 og gældsbetjeningsforholdet fra 79,5 % i 2003 til 62,2 % i 2004. Udlandsgælden er næsten udelukkende offentlig mellemfristet og langfristet gæld, og der har ikke forekommet betalingsrestancer i de senere år.

Der er i **Jordan** stadig behov for en yderligere indsats for finanspolitisk konsolidering, men der er ikke umiddelbart nogen grund til bekymring over bæredygtigheden, idet landet i den senere tid har opvist gode resultater i forholdet til udlandet (navnlig et stort overskud på de løbende poster og en opbygning af reserver), som forventes at fortsætte i nær fremtid.